

LEU KIEKN BIE DE HOGE BRUG

"Morgn he'k vriej van school, de juffrouw is zeek", vertöl ik 's oavnds oonder t etn an toafel. "Dat koop good oet", zea mien vaar, "morgn doo'w de tuffeln der oet, dan köj mooi helpn gaddern".

Dat was toch ok wat; doar gung mienn mooin vriejn dag woar'k zoo bliej met west was. Tuffeln gaddern; net of der nich wat betters te doon was op nen vriejn dag... Ik vund a jammer, dat de juffrouw zeek was wördn en har de oarigheid der ineens helemoal of. Mer noadat ik n slimstn klap te boawn was, scheut mie te binn, dat t almoal nog wa met kon valn. Bie oetzundering moch wie wa es met noar "t laand" en umdat wie nog te kleen warn um te helpn potn of schoffeln, hadn wie oonze eagn bezigheid in n Boornsn-es: "Leu kiekn bie de Hoge Brug". Doar ko'j as keend wa urn met gangs wean, want de weerld was toen nog nich zoo groot. En in dee tied - ne kleane vieftig joar leedn - kwam der heel aander verkeer langs as rechtevooert in n Stroom-es...

's Anderdaags - kort noadat "de jör dree moal har bloazn" - warn wie op t laand achter de Hoge Brug. "Oons laand" was n lepke grond, huurd van de Hervormde Keark, wat ze non n "volkstuintje" neumt. t Was nen mooin noajoarsmorgn, de zun scheen a en der lag nen lichtn daamp oawer t röstige water van de Boornse bek, dee in dee tied nog "Vearfbek" wördn neumd. Wie warn kömn met de bakfiets en vuur a't den vol was, mos der heel war gebuurn.

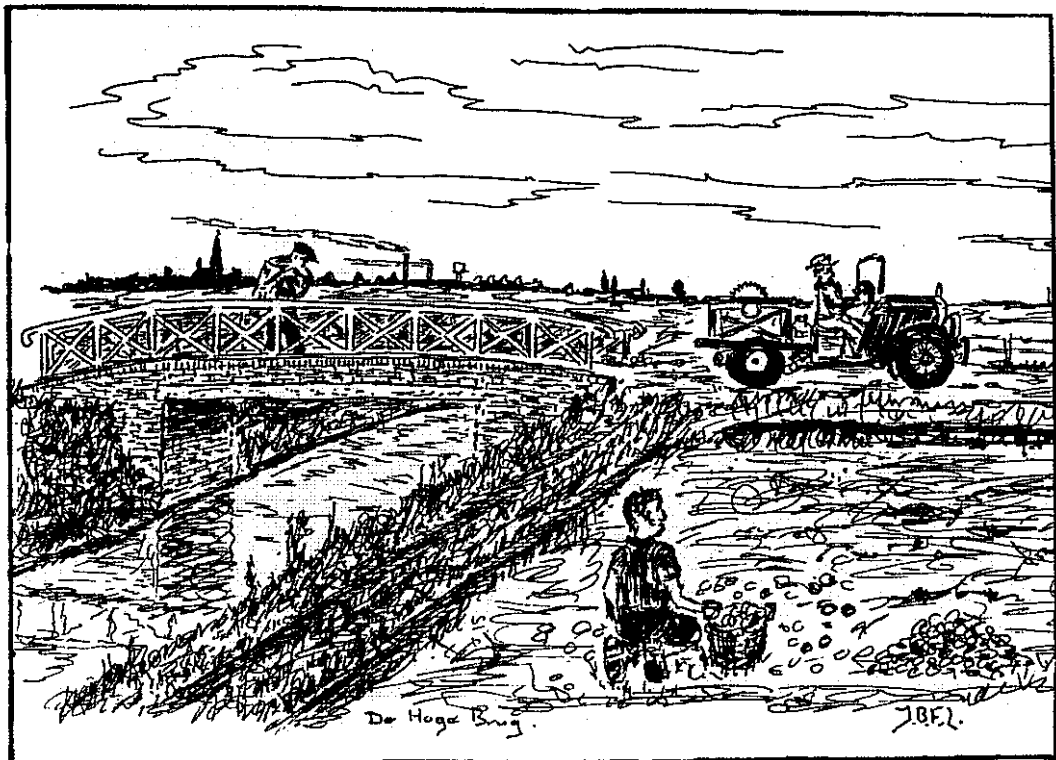
Tuske t tuffelgaddern duur heul ik de stroat good in de gaatn, woar regelmoatig leu vuurbie kwam; bienoa almoal op de fiets. Bie hoge oetzundering nen auto of n peerd en waagn. Meestieds op Boorn an, mangs de aandre kaant oet. Vaak leu van twaalf in t dozien; dee been'k vergetn. Mer ok hier oetzunderingn en dee bint mie altied biebleewn.

Met korte, drokke peskes kwam n oald, krom kearlke vuurbie, "Kistnjantje". Hee wonn in n logement in Eanske, kwam met de bus noar Boorn hen en trök met n köfferke koapnschop (veters, kamferbaln, ezv) n boer op, meestieds rond Hettem en Soasel. De weenterdag dreug hee beenkapn en altied nen dröppel an n neus. Hee har ziene vaste huus, woar hee 's mirrags met at en ok woar hee zien köfferke leut stoan um 's anderdaags met n haandel wieder te gaan.

Noadat er nog twee bakkers, dree melkboern en ne haandvol gewone leu vuurbie warn kömn, begun t pas drok te wördn; ik kon nich of kiekn en de vaar vreug, of ik de tuffel nich vergat... Vanoet de leagte kwam der ne vracht beum richting doarp dee woarschienlik noar Eanter mosn: kloomphoolt. De zwoare pearde hadn wa ne kleaieriej an de dikke wilgn en pöppel dee in twee tot drie loagn op de twee waagns lagn.

Boawn op de beum lagn nog ne hooltn peardekrup, ne domme-kracht, polsdikke ketn en vuurop - as n kaptein op zien schip - zat n voorman en trök an de leidsels en ziene piep; blauwn daamp trök laankzaam vot in de troage weend. Ie konn wa mearkn, dat de weg teegn de brug opleup, de pearde mosn em hier wa komn; grote vosns wit schoem sleugn ear op de brede schoft. Mer ze kwamn boawn en hadn tot de kanaalbrug bie Bornerbrook vuurlopig t slimste had.

Nog deep oonder n indrok van dit geweld keek ik t span noa en wördn geliek a wat aans gewaar. t Leek wa nen auto oet de begintied van de automobiël, zoo-a'j nog wa mangs op hele oalde films zeet. Mer zoo oald was de waagn dee non vuurbie kwam, nog nich: t leek mer zoo, umdat n doamoalig eigenaar danig de iezersaag hanteerd har. Der was nich völ oawerbleewn. Zoo op t eerste gezicht de wieln, de motorkap met vuurroet en n bodem woar n bestuurder op n kistke zat, achter t grote stuur in de boetnlocht. Achter em stun nen grootn zaagbok den bie nen boer den nen hoop hoolt te zaagn har, wördn oflaadn; t achterstuk van n Ford wördn opkrikt, zoodat de wieln vriej van de grond warn. Nen breedn andriefreemn kwam oawer n poelie van de zaag en oawer een den an een van de achterwieln was anbracht. De motor wördn start en de zaak kon dreain. Efkes later was t spul vol in bedrief: n stearkn automotor tufken röstig en de zaag zung duur t hoolt. Dat was nog wat aans as de motorzaagn van disse tied!

Oonder disse bedrievn duur was n morgn a nen heeln eand wieder kömn; t meeste volk was noar weark en school hen en t begun röstig te wördn in n Boornsn-es. Mer al te lang hoovn ik nich te wochtn: op ne rapnde, roostige fiets reed nen oaldn kearl luk gedoekt de Hoge Brug op. Toen hee oet t geheur was, vreug ik: "Wee is dat?", want in dee tied wo'k naa gearn alns wetn. "Nen dikn boer oet Hettem", was t bescheed van de vaar en hee schodn nen zwoarn stroonk, zodat de tuffel met geweeld in t roond vleugn. Ik vund t mer vrömd, want den kearl op de fiets was zoo schroa as nen bezmsteln, mer in dee tied begreep ie alns nog nich. Ok har hee t met de tong of de oorn, want ie heurn van ziene kaant niks, toen mien vaar em dagtied gaf. Toen'k nöager vreug, kreeg ik ok gen antwoord, want hee was luk wieder vot met ne nieje rieg beginn te stekn.

Wa zag ik in de wiede de man op de fiets de pet ofnemn vuur nen aandern op n peard, den in oonze richting kwam. Ok mien vaar lichtn de pet, toen n ruuter in t zwart oons vuurbie draavn. Ik zag nog net n koppere brilke, n wit boordje en zien luk lange hoar, dat vanoodern n hood in weend wappern. Nen schooier was t nich, duchn mie, dat warn ja de enign dee toen t hoar luk an de lange kaant hadn. t Was de Hetmer pastoor, vernam ik. Teegn zienn parochiaan har hee ok n hood ofnömn; teegn oons nkn hee, mer ja, hee kon natuurlik ok nich gangs bliewn en mos ok nog zien peard in de gaatn hooldn.

Vuur de ofwisseling - of tot besloet, want wie hadn de bakfiets hoast vol eignheimers - kwam nen grootn auto van Boorn of. As ne reddingsboot op nen oceaanstomer stun op n achterbumper n licht moterfietske vastbundn, woarmet n Boornsn veedokter den achter t stuur zat, zich in t achterlaand in n drek woagn, woar ne zeeke koo of n kelfke zienn biestaand neudig har. Tegwoordig, non half Hollaand oonder t asfalt zit, kö'j oe hoast nich meer begriepn, dat vrogger de meeste boetweagn dee oet zaand bestundn, bie reagn in n moeras veraandern, woara'j lellik in vast konn komn te zitn. Vuurlopig har e t nog good an t loopn en ik zag em verdwienn oawer de weg dee in grote slingers tuske wei- en knolnlaand duurung.

Wie gungn ok noar hoes hen, t was good west; de waag vol en n boek leug, want t leup teegn mirragstied. t Kostn oons luk meuite om t dreerad oet n bearm op de stroat te kriegn en doar gung t hen. Vuur Boorn wördn wie nog efkes ophooldn duur de blauwe vrachtwaagn van de Grutter den op n trad gung met ne lading riest en mel. "EET MEER PANNEKOEK" zag ik nog juist in grote gelle letters boawn vuur de kap stoan. Non, doar warn wie har an too...

Boorn, oogstmoand 1991.

Gé Nijkamp.